

Korte voorstelling

Op 14 oktober 1997 worden de fondsen die voordien beheerd werden door de vzw Oikoten (Leuven) en de vzw BAS! (Brussel) overgeheveld naar de provincie Vlaams-Brabant.

De provincie sluit hierover een overeenkomst af met de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Door deze overeenkomst kan het provinciaal vereffeningsfonds zowel gebruikt worden door jongeren die wonen in de provincie Vlaams-Brabant als door Nederlandstalige jongeren woonachtig in één van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het provinciaal vereffeningsfonds is een hulpmiddel bij het bemiddelingsproces. Het biedt de mogelijkheid aan de jongere om te komen tot een effectieve vereffening van de veroorzaakte schade aan het slachtoffer via het verrichten van prestaties.

Er kan een beroep worden gedaan op het provinciaal vereffeningsfonds wanneer een aantal voorwaarden is vervuld:

- ∅ de minderjarige dader erkent een strafbaar feit te hebben gepleegd waarbij een persoon of een organisatie schade heeft geleden en waarvoor een klacht bij het parket of de jeugdrechtbank is neergelegd;
- ∅ de jongere is bereid de schade te vergoeden en heeft hierover een 'overeenkomst' met het slachtoffer bereikt na bemiddeling met de bemiddelingsdienst BAL (Leuven) of BAS (Brussel);
- ∅ samen met het slachtoffer wordt nagegaan op welke manier de schadevergoeding kan betaald worden;
- ∅ het fonds komt enkel tussen voor de gelden die niet door de verzekering worden gedekt. Eerst wordt de verzekering aangesproken;
- ∅ de jongere beslist samen met de ouders dat hij zelf verantwoordelijk is voor de schade en wil dit terugbetalen door zich 'zinnig' in te zetten voor een vereniging, dienst of instelling, bijvoorbeeld: in een cultureel centrum, in de keuken van een rusthuis, in een dierenopvangcentrum, ...
- ∅ de jongere schrijft een brief naar het comité van het vereffeningsfonds om een aanvraag te doen waarin zijn/haar aanvraag wordt gemotiveerd. De bemiddelaar legt deze brief voor aan het comité en geeft toelichting bij de aanvraag.
- ∅ de leden van het comité beslissen of de aanvraag wordt goedgekeurd en houden hierbij rekening met de persoonlijke motivatie van de aanvrager, de mening van de ouders, de verwachting van de benadeelde en het standpunt van de bemiddelaar (zie ook criteria als bijlage 1);
- ∅ wanneer de aanvraag is goedgekeurd gaat de jongere op zoek naar vrijwilligerswerk, eventueel met de hulp van de bemiddelaar. Wanneer een geschikte organisatie is gevonden, worden de nodige afspraken (werkdagen en -uren, werkopdrachten, ...) gemaakt en opgenomen in een overeenkomst.

- Ø na het volbrengen van de afspraken, wordt de vergoeding via het vereffeningfonds volgens de gepresteerde uren uitbetaald. Dit bedrag komt niet in handen van de jongere terecht, maar gaat rechtstreeks naar de benadeelde als vergoeding voor de geleden schade. (cheque op naam van slachtoffer of via een overschrijving)

Het activiteitenrapport dat nu voorligt, geeft een overzicht van de activiteiten in 2002.¹

In dit rapport worden achtereenvolgens de volgende punten behandeld:

- Ø Structuur en werking van het fonds
- Ø Overzicht behandelde dossiers
- Ø Werkgroep verzekeringen
- Ø Uitbreiding van de doelgroep van het fonds
- Ø Afstemmen van de fondsen Vlaams-Brabant en Limburg
- Ø Bedenkingen en algemene beschouwingen vereffeningfonds
- Ø Discussiemoment bemiddeling en vereffeningfonds
- Ø Financieel verslag

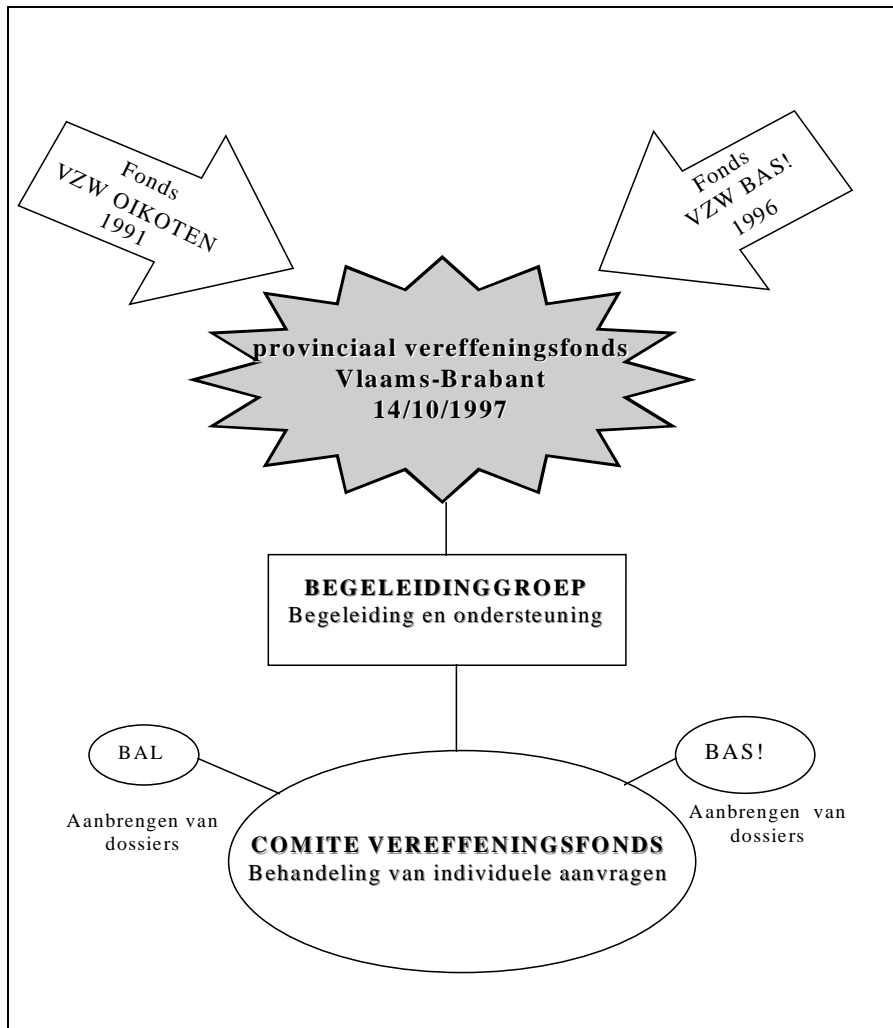
Het rapport is goedgekeurd door de leden van de begeleidingsgroep op vergadering van 10 maart 2003

OCKERMAN Wiske, voorzitter begeleidingsgroep vereffeningfonds
BOON Kaat, voorzitter comité vereffeningfonds
BOYEN Chris, secretaris comité vereffeningfonds

¹ Voor meer informatie over historiek en de activiteiten sedert de start, zie het activiteitenrapport periode 14-10-1997 tot 31-12-1999 en het activiteitenrapport van 2000 en 2001.

Structuur en werking van het fonds

Schematisch kan het provinciaal vereffeningfonds als volgt worden voorgesteld:

Ø *overzicht werking comité vereffeningsfonds*

Het comité heeft als opdracht:

- ü behandelen van de individuele aanvragen voor tussenkomst van het fonds;
- ü uitvoeren van opdrachten overeenkomstig de afspraken met de begeleidingsgroep;
- ü vastleggen van criteria voor toekenning van een toelage van het fonds;
- ü jaarlijks opstellen van het financieel- en werkingsverslag;
- ü rapporteren aan de begeleidingsgroep.

De leden van het comité V worden aangesteld en ontslagen door de begeleidingsgroep. In 2002 werkten de volgende personen mee:

A. Stemgerechtigde leden:

- Kaat Boon, provincie Vlaams-Brabant – voorzitter comité
- Petra Van de Bruinhorst, centrum slachtofferhulp – vergaderingen Leuven
- Christine Jacobs, advocate – vergaderingen te Brussel
- Kathia Coeckaerts, Slachtofferhulp Brussel – vergaderingen Brussel
- Jef Van Boven, raad van beheer Oikoten vzw
- Mady Daniels, advocate – vergaderingen Leuven
- Jan Van Gaubergen, Comité Bijzondere Jeugdzorg Leuven – vergaderingen Leuven
- Linda Van den Elzen, Comité Bijzondere Jeugdzorg Brussel – vergaderingen Brussel

Chris Boyen, provincie Vlaams-Brabant – secretaris comité (niet stemgerechtigd)

B. Ondersteunende leden

In het kader van hun opdracht nam de Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg vzw deel aan de vergadering. Sinds maart 2002 werd de aanwezigheid afgebouwd.

C. Aanvragers

De vertegenwoordigers van het Bemiddelingsburo Brussel-Halle-Vilvoorde (BAS!) en de Bemiddelingsdienst Arrondissement Leuven (BAL) brengen de dossiers aan en zijn altijd aanwezig. Zij hebben geen beslissingsbevoegdheid.

De medewerkers van de bemiddelingsdienst Leuven zijn: Kris Mullens, Natalie Van Paesschen, Bram Van Droogenbroeck, Lieve Balcaen.

De bemiddelaars van het Bemiddelingsburo BAS! zijn: Ferdy Henckens, Gert Lucas, Hilde Van Lommel en Bie Vanseveren.

De procedure

De bemiddelaars van BAS! en BAL leggen het dossier voor. Als de stemgerechtigde leden van mening zijn dat het dossier te weinig gegevens bevat om toe te laten een gefundeerde beslissing te nemen, trachten de bemiddelaars tegen de volgende vergadering meer informatie te verzamelen.

De bemiddelaars geven ook toelichting over het verloop van vroeger besproken dossiers.

Ongeveer tweemaandelijks wordt er vergaderd, afwisselend te Leuven en te Brussel. Er wordt rekening gehouden met de schoolvakanties, in die zin dat er voor elke vakantie een vergadering gepland wordt, zodat de jongeren de kans krijgen om zo vlug mogelijk te gaan werken.

In 2002 hebben 7 vergaderingen van het comité V plaatsgehad.

Algemene opmerkingen op basis van de behandelde dossiers in 2002:

- Ø Het comité bleef aandacht besteden aan de verzekeringssituatie van de jongeren. De bemiddelingsdiensten namen ook meer initiatief op dit vlak.
- Ø Omwille van schaamtegevoelens weigerden ouders nogal eens om aangifte te doen aan de verzekering. Zij moeten er echter op gewezen worden dat een familiale verzekering juist dient voor het vergoeden van schade veroorzaakt door gezinsleden.
- Ø Voor een goede gang van zaken en vooral in het belang van de jongeren werd erop aangedrongen om duidelijke afspraken te maken tussen de verschillende partijen vooraleer er met de werkprestaties begonnen wordt.
- Ø Een aantal dossiers werd twee tot driemaal besproken omwille van nieuwe gegevens of bijkomende inlichtingen en beslissingen werden aangepast. Er werd heel wat aandacht besteed aan de opvolging van de dossiers.
- Ø Bij HERGO-dossiers (Herstelgericht Groepsoverleg) voelt het comité zich niet gebonden door afspraken die reeds binnen de hergo zijn genomen. Het comité moet onafhankelijk kunnen oordelen over de aanvraag. Een praktische oplossing is dat het dossier eerder wordt voorgelegd en er een principiële aanvraag gebeurt bij het comité.

Overzicht vergaderingen

4 februari 2002

Er zijn negen nieuwe aanvragen besproken. Vijf ervan zijn dossiers op jeugdrechtbankniveau. Voor alle dossiers werd een positieve beslissing genomen.

Tijdens deze vergadering werd de schriftelijke vraag besproken van het Bureau alternatieve afhandeling Brugge, herstelbemiddeling voor minderjarigen voor een tussenkomst in een dossier waarin 3 jongeren betrokken waren. Eén jongere ervan kon de schade op geen enkele manier vergoeden. Het Vereffeningfonds voor meerderjarigen van Justitieel Welzijnswerk Brugge kon principieel niet tussenkomen gezien het ging om een minderjarige.

Aangezien het fonds Vlaams-Brabant enkel tussenkomst voor daders of slachtoffers die verblijven in de provincie Vlaams-Brabant of in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kon hierop geen positief antwoord gegeven worden.

Er wordt ook een antwoord geformuleerd op de vraag van het vereffeningfonds Limburg waarom Vlaams-Brabant billijkheidstermijnen hanteert.

Bij de totstandkoming van het fonds wordt als laagste bovengrens het franchisebedrag van de familiale verzekeringspolis vooropgesteld (ongeveer 180 euro) en dit omgezet in uren. Op die manier is de laagste bovengrens maximum 38 uren voor 12-jarigen en ouder. Als bovengrens voor de 17 en 18-jarigen wordt twee maanden vakantiewerk bepaald, omdat dit voor een jongere meer dan voldoende is.

Vervolgens zijn leeftijdsgroepen vastgelegd. Per leeftijdsgroep wordt de maximumgrens gradueel verhoogd met twee weken.

De reden voor het invoeren van billijkheidsgrenzen (naast de maximumgrens) is ingegeven door discussies over het aantal uren waarvoor gewerkt kan worden en dit vanuit de bezorgdheid voor de rechtspositie van minderjarigen. Zijn de voorziene maximatermijnen niet te hoog? Is het verantwoord om jongeren de geleden schade te laten terugbetalen, zonder de ouders te vragen om ook bij te dragen? Wat zijn billijke termijnen? Hoe de jongere toch de mogelijkheid geven om zelf het bedrag te kunnen vereffenen aan het slachtoffer?

Het maximum aantal uren dat een jeugdrechter kan opleggen voor het uitvoeren van een gemeenschapdienst als alternatieve maatregel, namelijk 200 uren, wordt daarbij als argument naar voor geschoven, ondanks het feit dat beiden in feite niet vergelijkbaar zijn. Bij de vereffening is het de jongere zelf die beslist of hij of zij de aangerichte schade via het fonds aan het slachtoffer zal terugbetalen. Al blijft het vrijwillig 'werken' een enorme inspanning voor elke jongere.

Het bestaan van billijkheidstermijnen kan de discussie over het aandeel van de ouders in de schade openen. Het is aan de partijen om rekening te houden met de draagkracht van de jongere en alle mogelijke scenario's te overlopen. Indien een jongere een aanvraag doet voor meer uren dan het maximum van de billijkheidstermijn, dan moet dit goed gemotiveerd worden. Deze vraag tot motivatie versterkt de kans op een grondige bespreking van het vereffeningsoepzet met de jongere, met de ouders en met het slachtoffer. Dit is uiteindelijk de doelstelling: de jongere moet vrijwillig kiezen voor de manier waarop hij of zij de schulden vereffent en dit in een bemiddelingsprocedure. Het fonds kan hierbij een hulpmiddel zijn.

Maxima en Billijkheidstermijnen:		
Leeftijdsgroep	Billijkheidstermijnen	Maxima
12-jarigen	½ week of 19 uren	1 week of 38 uren
13-jarigen	1 week of 38 uren	2 weken of 76 uren
14-jarigen	2 weken of 76 uren	4 weken of 152 uren
15-jarigen	3 weken of 114 uren	6 weken of 228 uren
16-jarigen	4 weken of 152 uren	8,5 weken of 319 uren
17-jarigen	5 weken of 190 uren	8,5 weken of 319 uren
18-jarigen	5 weken of 190 uren	8,5 weken of 319 uren

21 maart 2002

Deze vergadering bespreken we vier nieuwe dossiers, waarvan één hergo-dossier. Ze worden allen goedgekeurd. Wat het hergo-dossier betreft, wordt opgemerkt dat het fonds zich niet automatisch gebonden mag voelen door afspraken die binnen de hergo gemaakt zijn.

Voor één dossier van 2000 dat geklasseerd werd in 2001 omdat de jongere de beslissing van de verzekering wilde afwachten, wordt een nieuwe aanvraag ingediend op basis van nieuwe gegevens. Ze wordt goedgekeurd.

23 mei 2002

Twee nieuwe dossiers worden goedgekeurd. Eén ervan is een dossier op jeugdrechtbankniveau.

Voor drie dossiers die reeds eerder in het jaar besproken werden, zijn de evoluties voorgelegd. Eén beslissing wordt aangepast.

1 juli 2002

Drie nieuwe dossiers van twee broers en één stiefbroer die bij dezelfde feiten betrokken waren, worden voorgelegd en goedgekeurd. Voor één vroegere aanvraag wordt een uitbreiding goedgekeurd. Voor twee dossiers, die ook reeds de vorige vergadering opnieuw voorgelegd werden, wordt de eerder genomen beslissing aangepast.

Tijdens deze vergadering wordt nog eens de opmerking gemaakt dat meestal dezelfde stemgerechtigde leden aanwezig of afwezig zijn op de vergaderingen. Het is meestal kantje boordje om met voldoende stemgerechtigde leden aanwezig te zijn. Daarom zou de begeleidingsgroep kunnen voorgesteld worden om de vertegenwoordiging vanuit de instellingen te evalueren en zou een nieuw pleidooi kunnen gehouden worden voor vertegenwoordiging van advocaten, misschien vanuit een andere juridische inslag vb. verzekeringen, Bond van Grote en Jonge Gezinnen, Testaankoop, ...

De verdere deelname van Centrum voor slachtofferhulp Leuven is afhankelijk van de toekomstige subsidiëring en taakafspraken die zij opgelegd krijgen vanuit de Vlaamse Gemeenschap. Nochtans is het van belang dat de slachtofferzijde ook op het comité beter aan bod kan komen.

5 augustus 2002

Twee nieuwe dossiers krijgen een positieve beslissing.

Twee dossiers worden opnieuw besproken. Voor één ervan wordt een uitbreiding van de vroegere beslissing goedgekeurd. In het tweede dossier zijn er nieuwe wendingen zodanig dat het dossier opnieuw uitvoerig dient besproken te worden.

De les die we hieruit trekken, is dat voor een goede gang van zaken er steeds een contract wordt afgesloten tussen de betrokken partijen of minstens duidelijke afspraken zijn wat betreft de werkprestaties tussen bemiddelaar, jongere en prestatieplaats vooraleer kan gestart worden met de prestaties.

10 oktober 2002

Voor twee oude dossiers wordt een nieuwe beslissing genomen. Er worden ook vijf nieuwe dossiers goedgekeurd. Bij drie ervan kunnen een aantal opmerkingen gemaakt worden.

- Jongeren hadden zelf twijfel bij het schadebestek omdat ze het te hoog vonden. Uiteindelijk gingen ze ermee akkoord omdat het voor hen belangrijk was dat ze het slachtoffer konden vergoeden. Aan de bemiddelaar wordt de vraag gesteld om te waken over het schadebedrag, maar voor hem is dat zeer delicaat omdat hij ook rekening moet houden met het slachtoffer en met de kosten die het slachtoffer gemaakt heeft. De bemiddelaar kan ook niet instaan voor de factuur die wordt voorgelegd door de hersteller.

- Eén van de aanvragen is een pro-actieve vraag omdat dezelfde avond nog een hergo-vergadering plaats had. Op die manier wordt het fonds achteraf niet voor een voldongen feit geplaatst.
- Bij de bespreking van één van de dossiers wordt opgemerkt dat bemiddelaars regelmatig de vraag krijgen of het niet mogelijk is dat de ouders het bedrag voorschieten en dat het fonds aan de ouders terugbetaalt. De motivatie hiervoor is dat het slachtoffer niet zolang op zijn geld moet wachten. Maar aangezien vereffening gebeurt na overeenkomst met de benadeelde, kan dus aangenomen worden dat die ervan op de hoogte is dat hij op zijn geld moet wachten. Er zijn gevallen dat het slachtoffer niet kan wachten op het geld. Het fonds mag er zich alleszins niet door gebonden voelen. Daarom wordt besloten om alles bij het oude te laten en het slachtoffer goed in te lichten dat het moet wachten.

16 december 2002

Drie nieuwe dossiers worden besproken. Voor één dossier was er bemiddeling op niveau van de jeugdrechtbank.

Tijdens deze vergadering wordt het comité geconfronteerd met een nieuw gegeven: een jongere vraagt om vrijwilligerswerk te verrichten in het buitenland, meer bepaald tijdens een 'onthemingsproject van Oikoten'. Het besluit van de discussie is dat dit kan. In dit concreet geval wordt wel duidelijk gesteld dat de prestaties voor het fonds duidelijk dienen gescheiden te blijven van het takenpakket verbonden aan het onthemingsproject. Het is aan de raad van beheer van de onthemingsprojecten om zich hierover eveneens uit te spreken.

De twee overige dossiers worden eveneens goedgekeurd.

Ø De begeleidingsgroep

De begeleidingsgroep heeft de volgende opdrachten:

- ü begeleiden van het comité vereffeningfonds en evalueren van de werking van het vereffeningfonds;
- ü toezien op de financiële bijdragen vanwege externen;
- ü adviezen formuleren en visie ontwikkelen ten behoeve van het beleid;
- ü bespreken en goedkeuren van het jaarlijks werkings- en financieel verslag;
- ü toezien op de wetenschappelijke opvolging en begeleiding van de werking van het vereffeningfonds.

De begeleidingsgroep is als volgt samengesteld:

- Aertsen Ivo, KUL-faculteit rechtgeleerdheid
- Bitoune Roxane, VUB-Criminologische Wetenschappen
- Boon Kaat, arrondissementscommissaris - provincie Vlaams-Brabant
- Boyen Chris, provincie Vlaams-Brabant – dienst Welzijn en Gezondheid
- Claes Mia, Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg – herstelgerichte afhandeling
- Coeckaert Katia, Centrum voor hulp aan slachtoffers te Brussel
- Daniels Mady, advocate te Leuven
- Deneulin, Parket van de procureur des Konings-afdeling gezin te Brussel
- Lieve Balcaen, BAL
- Henckens Ferdie, Bemiddelingsburo - BAS! – vertegenwoordigd door Gert Lucas

- Houthuys Mieke, Sociale dienst jeugdrechtbank te Brussel
- Jacobs Christine, advocate balie Brussel
- Nys Gert, Vlaamse Gemeenschapscommissie
- Ockerman Wiske, gedeputeerde Welzijn
- Schepers Mia, Sociale dienst van de jeugdrechtbank te Leuven
- Storms Jurgen, V.G.C. – directie Welzijn en Gezondheid
- Van Boven Jef, raad van beheer Oikoten vzw
- Van de Bruinhorst Petra, CAW-Centrum Slachtofferhulp te Leuven
- Van den Elzen Linda, Comité Bijzondere Jeugdzorg te Brussel
- Van Garsse Leo, Suggnomé vzw
- Van Gaubergen Jan, Comité Bijzondere Jeugdzorg te Leuven
- Van Langenhoven Marie-Paule, parket Leuven
- Vander Weyden Jos, vzw Oikoten
- Vervaet Dominique, Raad van beheer BAS!
- Walgrave Lode, KUL - faculteit rechtsgeleerdheid, vertegenw. door Sigrid Van Grunderbeek

De begeleidingsgroep komt in principe tweemaal per jaar samen. De eerste vergadering vond plaats op 28 januari 2002. De tweede vergadering was gepland voor 10 oktober 2002, maar omdat een aantal knelpunten aan bod zou komen tijdens het seminarie, is ze uitgesteld.

28 januari 2002

Tijdens deze vergadering wordt het activiteitenverslag 2001 besproken. Mits enkele aanpassingen wordt het goedgekeurd.

Een basistekst opgesteld door het fonds Limburg met de bedoeling om een gemeenschappelijke tekst op te stellen, wordt besproken. De visies verschillen enigszins.

Kunnen we tussenkomen voor jongeren die niet in onze provincie wonen? En wat als enkel de slachtoffers in de provincie wonen? Deze vraag wordt gesteld naar aanleiding van een vraag aan het comité om tussen te komen voor jongeren uit Dendermonde.

Noch in Oudenaarde, noch in Dendermonde is er een bemiddelingsdienst, wel in Gent.

Volgens de leden van de begeleidingsgroep kan dergelijke tussenkomst als ze goed gemotiveerd is, maar ze mag op geen enkele manier een precedent schapen. Het is ook belangrijk dat de jongeren de juiste boodschap krijgen. In dit dossier is er samenloop met jongeren uit de provincie. Het is voor de bemiddelingsdienst moeilijk om aan de ene uit te leggen dat het fonds wel tussenkomt en aan de andere niet enkel op basis van de woonplaats.

Overzicht behandelde dossiers

Achtereenvolgens wordt informatie gegeven over (1) het aantal, (2) de leeftijd op het moment van de feiten, (3) de feiten (waarvoor krijgt de jonge dader een bemiddeling en vereffening voorgesteld?) en (4) de motieven (waarom doet de jongere een beroep op het vereffeningfonds om de schade te herstellen?).

1. Aantal dossiers

In het jaar 2002 zijn er 30 dossiers voorgelegd aan het provinciaal vereffeningfonds, waarvan 28 jongens en 2 meisjes. Er waren 20 dossiers vanuit de bemiddelingsdienst Leuven en 10 dossier van BAS!.

We kunnen samenvattend stellen dat 30 jongeren de gelegenheid hebben gekregen om de schade zelf te vereffenen ten aanzien van het slachtoffer via het fonds.

In twee dossiers werd op een latere datum nog een bijkomende aanvraag voor tussenkomst van het fonds goedgekeurd.

Momenteel zijn 16 aanvragen daadwerkelijk uitbetaald voor het geheel of een gedeelte van het oorspronkelijk aangevraagd bedrag.

Vier dossier worden geklasseerd omdat de bemiddeling uiteindelijk niet is gelukt en er geen overeenkomst werd bereikt tussen dader en slachtoffer.

In twee dossiers heeft de jongere andere middelen gevonden en wordt de aanvraag bijgevolg ingetrokken.

Acht dossiers zijn nog lopende.

Samengevat betekent dit, dat al 16 jongeren, die hun aanvraag in 2002 hebben gedaan, samen 585 uren gepresteerd hebben. In totaal is totnogtoe een schadebedrag van 2906,61 euro terugbetaald aan de slachtoffers. (Opmerking: er zijn nog 8 dossier lopende zodat het aantal effectief gepresteerde uren nog kan toenemen in de loop van 2003.)

jaar	Aantal	Aantal gepland Uren	Effectief Gepresteerde uren	Budget Uitbetaald in BEF	Budget Uitbetaald In EURO
1997	3	93:00 (100%)	93:00 (100%)	18.000	446,21
1998	30	1342:00 (100%)	877:00 (65%)	169.298	4.196,79
1999	29	1296:30 (100%)	945:30 (73%)	184.679	4.578,07
2000	22	985:30 (100%)	461:00 (47%)	119.228	2.955,58
2001	32	1595:00 (100%)	915:15 (57%)	184.119	4.564,19
2002	30	1232:30 (100%)	585:00 (47%)	117.252	2.906,61

Opvallend is dat het aantal uren dat effectief wordt verricht sterk verschilt ten opzichte van het geplande aantal. Redenen hiervoor zijn o.a.:

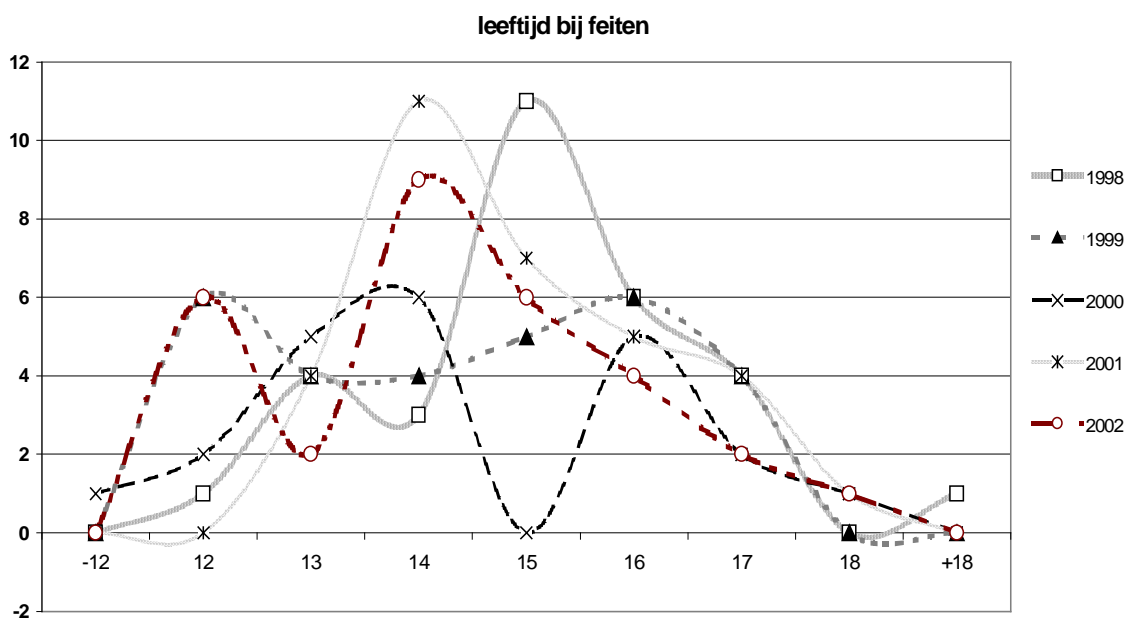
- de jongere heeft uiteindelijk zelf werk gevonden
- de ouders zijn tussengekomen
- het dossier is gestopt wegens het niet bereiken van een akkoord

Ter informatie vindt u als bijlage nr. een overzicht van de dossiers en het resultaat (uitbetaling of niet) voor de dossiers van 2001 en 2002.

2. de leeftijd

In het jaar 2002 is de grootste groep jongeren die een aanvraag doet bij het fonds 14 jaar oud (9) op het moment van de feiten. Opvallend dit jaar is de grote groep van 12 jarigen (6) die samen met de 15-jarigen (6) de tweede grootste groep uitmaken. Er zijn 2 jongeren van 13 jaar. Dit betekent dat 23 jongeren een beroep doen op het fonds omdat ze niet in de mogelijkheid zijn om via vakantiewerk de schade te kunnen vereffenen, vermits ze de wettelijke leeftijd niet hebben bereikt. Zeven jongeren die de leeftijd hebben bereikt waarop vakantiewerk kan worden verricht, doen ook een beroep op het fonds omdat ze geen vakantiewerk vinden (4 16-jarigen, 2 17-jarigen en 1 18-jarige).

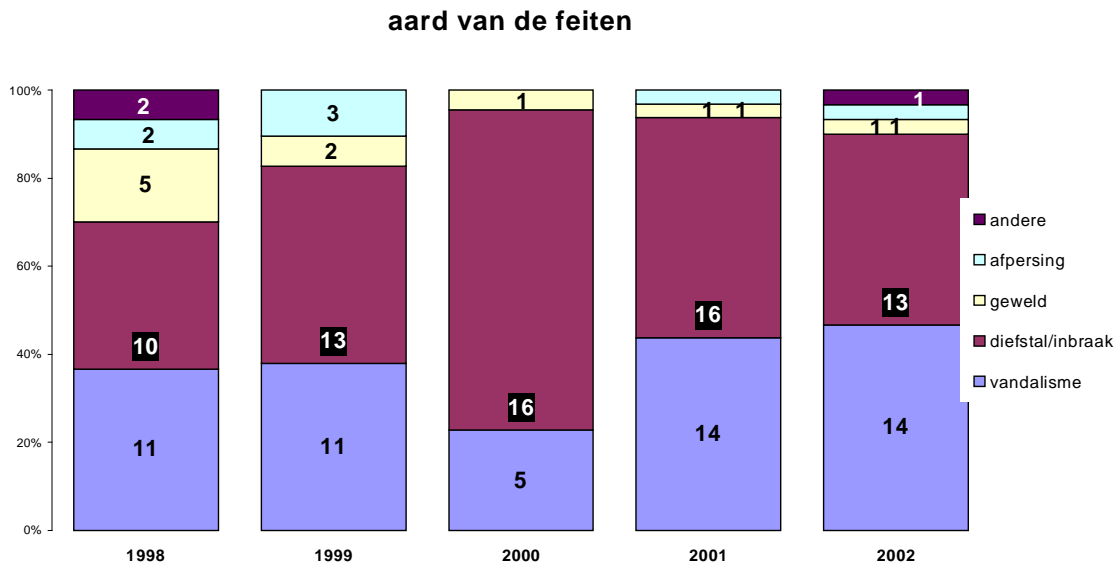
De motivatie om een meerderjarige ook op te nemen, is ingegeven door de persoon van de jongere zelf. Hij heeft nood aan structuur en omkadering en heeft nog niet de rijpheid van een meerderjarige. Om de relatie met zijn ouders te herstellen, was het fonds voor deze jongere een belangrijke hulp. Het ging slechts om 4 werkuren.

3. de feiten

De dossiers die via de bemiddelingsdienst worden voorgelegd aan het vereffeningsfonds, hebben vooral betrekking op jongeren die vandalisme plegen (vb. vernielen van zaken in de school, schade aan weekendverblijf, ...) en diefstal. Hier is geen verandering te merken met de voorgaande jaren.

Eén dossier heeft te maken met geweld, één met afpersing en één met het gooien van stenen naar voorbijrijdende wagens, zonder zich goed bewust te zijn van de mogelijke gevolgen.

4. de motieven

Waarom wordt door de jongere (gesteund door de bemiddelaar) een vraag gericht aan het provinciaal vereffeningsfonds? Wat zijn de redenen om het schadebedrag (waarover een akkoord moet bestaan tussen dader en slachtoffer) bijeen te zamelen via een prestatie in een humanitaire instelling (b.v. een bejaardentehuis, een dierenasiel) waarvoor het fonds een bedrag per gepresteerd uur uitkeert ten behoeve van het slachtoffer?

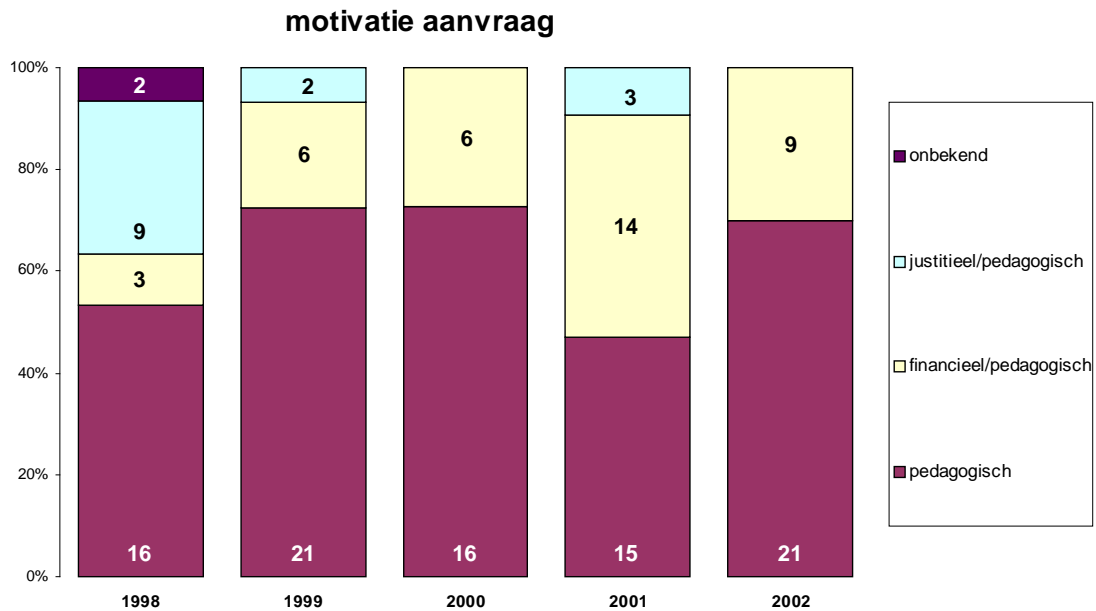
De motieven die uit de dossiers blijken, kunnen onder drie rubrieken worden gebracht:

Louter pedagogische motieven waarbij de jongere zelf zijn eigen verantwoordelijkheid wenst op te nemen of soms ook al eens door de ouders sterk wordt gestimuleerd tot eigen inzet. Het wordt meestal verwoord als het "iets goedmaken" ten aanzien van zijn ouders (meestal staan die op de eerste plaats) en pas in tweede orde ten aanzien van het slachtoffer. In 21 dossiers blijkt deze reden de bovenhand te hebben.

Naast het opnemen van de eigen verantwoordelijkheid, wordt het werken voor het fonds ook aangenomen omdat het een oplossing biedt voor een precaire financiële situatie. De beide ouders of één ouder verkeren in een zwakke financiële situatie en hebben het zo al moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen (werkloos, OCMW,

mutualiteit). Het fonds biedt een oplossing voor deze financiële moeilijkheden. In 9 dossiers vinden we dit als een belangrijk motief terug, naast het pedagogische.

In 2002 zijn geen dossiers die louter zijn ingediend omwille van juridisch/pedagogische overwegingen, namelijk het gunstig stemmen van de rechter.

Uitbreiding van de doelgroep van het fonds

Ø *Minderjarigen ook na vonnis bij de jeugdrechtbank*

Begin 2001 stelde het comité aan de begeleidingsgroep voor om ook jongeren een kans te geven de schade te vereffenen indien ze dat zelf willen, ook al is hun zaak al vastgelegd in een vonnis.

Argumenten hiervoor zijn:

- 4 *door de mazen van het net*: dossier had misschien moeten aangeboden worden voor bemiddeling, maar om één of andere reden is dit niet gebeurd en dus moet een kans geboden worden aan de jongere om zijn verantwoordelijkheid op te nemen om de schade te kunnen terugbetalen aan het slachtoffer;
- 4 *vraag aanwezig*: reeds meerdere malen is de vraag gesteld door o.a. de sociale dienst bij de jeugdrechtbank en door instellingen of jongeren een aanvraag mogen doen bij het fonds wanneer ze al veroordeeld zijn voor het betalen van een schadevergoeding;
- 4 *nieuw experiment*: Er is een nieuw experiment dat bemiddeling in groep voorziet op jeugdrechtbankniveau, met name de Family Goup Conference. Ook deze jongeren zouden indien ze dat wensen, moeten kunnen gebruik maken van het vereffeningfonds.

MAAR dezelfde principes als voor alle bemiddelingsdossiers moeten hier ook gelden:

- ! vrijwilligheid;
- ! erkennen van het ouderschap en het schadeaandeel;
- ! procedure via de bemiddelingsdiensten en na een bemiddelingscontact tussen dader en slachtoffer in verband met de geleden schade en de wijze waarop deze zal worden vereffend.

Voor de dossiers die aan het comité worden voorgelegd, stellen we het volgende vast:

Doorverwijzer	Parket	Jeugdrechtbank voor vonnis	Na vonnis	andere	TOTAAL
2001	26	6	0	0	32
2002	18	10	1	1	30

Opvallend is het verschil in beleid van de parketten en de jeugdrechters te Leuven en Brussel. Van de 10 dossiers doorverwezen door de jeugdrechter voor vonnis, zijn er 8 vanuit Brussel en 2 binnen het arrondissement Leuven. Deze twee Leuvense dossiers hebben bovendien betrekking op een hergo-dossier. In Brussel is er één dossier in het kader van het herstelgericht groepsoverleg (hergo).

In sommige dossiers op niveau van de jeugdrechtbank blijkt dat de jongere zelf het initiatief neemt om via de bemiddelingsdienst de schade te kunnen herstellen. Dit is het geval in twee dossiers. Het blijft echter een dossier op doorverwijzing van de jeugdrechtbank, vermits die akkoord moet gaan met de vraag van de jongere. Omgekeerd geldt ook dat de jongere altijd moet instemmen met de bemiddeling, ook al is het bemiddelingsdossier doorverwezen door de jeugdrechter.

Eén dossier is er gekomen op vraag van een instelling, samen met de jongere die onder toezicht staat van het comité voor bijzondere jeugdzorg. Dit hebben we ondergebracht onder de categorie andere.

Het feit dat slechts een dossier na vonnis is aangeboden, kan positief worden opgevat. Namelijk het parket zorgt ervoor dat de dossiers die in aanmerking komen voor herstelbemiddeling, zo vroeg mogelijk georiënteerd worden naar de vereffening. Toch moet de mogelijkheid om ook na vonnis een aanvraag te doen, blijven bestaan. Sommige dossiers komen bijvoorbeeld niet in aanmerking omdat de jongere de feiten ontkent. Maar na het vonnis erkent hij wel en is hij bereid om de schade te vereffenen.

Ø Uitbreiding met meerderjarigen?

De begeleidingsgroep had in 2001 ingestemd om ten titel van experiment te bekijken of een uitbreiding naar meerderjarigen toe, zinvol, nodig en mogelijk is. Aanleiding van deze denkpiste was dat een bemiddelingsdienst in het verleden een dossier heeft voorgebracht van een meerderjarige die omwille van diens beperkte capaciteiten (intellectueel en sociale vaardigheden) geen werk vond op de reguliere arbeidsmarkt. Het feit dat te Brugge een fonds voor meerderjarige bestaat, is mede een stimulans om het experiment te starten.

De nood aan de uitbreiding naar meerderjarigen toe wordt echter betwijfeld omwille van volgende redenen:

- Meerderjarigen kunnen in principe terecht op de reguliere arbeidsmarkt;
- De grote categorie van daders zit tussen de 20 en de 30 jaar en zijn nog actief genoeg om arbeid te verrichten;
- gedetineerden zijn uitgesloten voor dit fonds omdat een experiment bezig is met het zgn. detentiefonds;
- Bij de categorie ouderen ligt het aspect schade anders. Het gaat vaak om andere soort misdrijven, die minder in aanmerking komen voor het vereffeningfonds.

Door de vele bedenkingen, is het experiment voor een uitbreiding van het aanbod van het vereffeningfonds naar meerderjarigen toe, stopgezet.

Ondanks deze beslissing heeft het comité toch een jongere die net 18 was op het moment van de feiten de toelating verleend om de schade via het vereffeningfonds te vereffenen. De redenen hiervoor werden hiervoor reeds aangehaald (zie onder punt 2)

Discussiemoment

Het seminarie dat we in juni 1999 organiseerden gaf een aantal discussiepunten aan die zeker niet afgerond zijn. Na twee jaar en na veel discussie en denkmomenten, achten we de tijd rijp om een nieuw studie of discussiemoment te organiseren.

Bijkomend bestaat het vereffeningsfonds Vlaams-Brabant vijf jaar en wil het naar buiten te komen met de opgedane ervaring. Dit behoort trouwens tot de opdracht van de begeleidingsgroep. Door middel van een seminarie wil men:

- een vervolg geven aan het vorige seminarie;
- een stellingname door het beleid uitlokken;
- een openbare evaluatie mogelijk maken;
- andere leemten evalueren vb. de groei naar uitbreiding naar meerderjarigen toe.

Een seminarie betekent ook:

- de mogelijkheid om zich te profileren;
- een orgelpunt na vijf jaar werking;
- feed back te vragen voor de voorbije inspanningen;
- een zoektocht naar de maatschappelijke verankering.

Daartoe werd in oktober 2001 een werkgroep seminarie opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van het comité vereffeningsfonds (Lieve Balcaen, Gert Lucas, Kaat Boon, Chris Boyen), de ondersteuningsstructuur (Mia Claes en Hilde Geudens), de VZW Suggnomé (Leo Van Garsse en Kristel Buntinx) en de KULeuven (Ivo Aertsen).

Deze werkgroep vergaderde in 2002 maandelijks ter voorbereiding van het seminarie (10 januari, 6 februari, 4 maart, 15 april, 2 mei, 28 juni, 15 juli en 4 september.)

Het resultaat is een boeiende seminariereeks van vier namiddagen rond verschillende thema's met als hoofdtitel:

Een pittig melodietje op zoek naar samenklank
Kritische focus op het vereffenings- en herstelfonds als bijdragen tot herstelrecht

DAG 1 – 24 oktober 2002: De provinciaal vereffeningsfondsen en het herstelfonds gedetineerden

Dagvoorzitter: *Kaat BOON*, arrondissementscommissaris provincie Vlaams-Brabant

1. vijf jaar provinciaal vereffeningsfonds Vlaams-Brabant
gouverneur *Lodewijk DE WITTE*
2. het vereffeningsfonds provincie Limburg: visie en motivatie
gedeputeerde *Sonia CLAES*
3. het vereffeningsfonds provincie Antwerpen: visie en motivatie
gedeputeerde *Marc WELLENS*
4. interactieve kennismaking met casus als lid van een comité vereffeningsfonds
inleider: *Gert LUCAS – BAS!* vzw
5. interactieve kennismaking met casus als lid van het comité herstelfonds
gedetineerden

inleider: *Marianne REGELBRUGGE* – Suggnomé vzw - Forum voor herstelrecht en bemiddeling

6. Vaststellingen en knelpunten
Mia CLAES – Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg vzw (OSBJ)
 7. reflectie op het herstelfonds van gedetineerden vanuit de justitiepraktijk
Inge VANDEURZEN, herstelconsulente - Penitentiair Strafcentrum Hoogstraten
 8. het fonds als instrument in herstel
Leo VAN GARSSE – Suggnomé vzw - Forum voor herstelrecht en bemiddeling
- opmerkingen, vraagstellingen, bedenkingen vanuit het publiek

DAG 2 - 7 november 2002

INDIVIDUELE VERANTWOORDELIJKHEID EN MAATSCHAPPELIJK BELANG:
EEN MOOI DUET?

Dagvoorzitter en inleiding: *Ivo AERTSEN*, prof. dr. KULeuven

1. het fonds als instrument tot participatie en responsabilisering: een sociologische kijk - *Stephan Parmentier*, prof. dr. KULeuven
2. tussen responsabiliseringsproces en hersteljustitie, welke plaats voor het herstelfonds? *Lucien Nouwynck*, advocaat-generaal, Hof van Beroep Brussel
3. bouwsteen in groeibevorderend proces of element van normbevestiging: een pedagogische invalshoek - *Rudi Roose*, assistent vakgroep Sociale, Culturele en Vrijtijdsagogiek, RUG
4. reflectie vanuit praktijk
Marie-Paule Van Langenhoven, parketmagistraat met taakaspect Jeugd, Arr. Leuven
Rob Perriëns, voorzitter Commissie Voorwaardelijke Invrijheidstelling te Antwerpen
Stefaan Kaesteker, coördinator Forensische Unit, CAW Dendermonde
Ferdy Henckens, bemiddelaar BAS! vzw

Opmerkingen, vraagstellingen, bedenkingen vanuit het publiek

DAG 3 – 21 november 2002

VERZEKERING, NATIONAAL FONDS VOOR HULP AAN SLACHTOFFERS VAN
OPZETTELIJKE GEWELDDADEN EN VEREFFENINGSFONDS: EEN STEMMIG
TRIO?

Dagvoorzitter en moderator: *Geert Decock*, advocaat

1. Nationaal Fonds voor Hulp aan Slachtoffers en herstelrecht: een conceptuele oefening - *Philip Daeninck*, wet. medewerker project herstelgerichte detentie - KULeuven
2. Tussenkomsten van de familiale verzekering - *Lieve Balcaen*, Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg vzw (OSBJ)
3. Rondetafelgesprek over:
 - Ø rol van de familiale verzekering
 - Ø regresrecht bij andere verzekeringen: criteria?
 - Ø insolabiliteitsclausule: hoe soepel komt de verzekering tussen?
 - Ø betekenis van de verzekeringen voor de bemiddelingspraktijk

met:
Philippe Panjaer, schadebeheerder OMOB - gemeenrecht
Jean Rogge, algemeen adviseur, Beroepvereniging der Verzekeringsondernemingen (BVVO)
Hubert Claassens, em. hoogleraar KULeuven

Luc De Somer, advocaat balie Antwerpen
Kristel Buntinx, bemiddelaar
Philip Daeninck, wet. medewerker KULeuven

DAG 4 – 5 december 2002

BETROKKENHEID VAN DE GEMEENSCHAP OP HET HERSTEL:
IS ER SAMENKLANK?

Dagvoorzitter: Leo Van Garsse, Suggnomè vzw, Forum voor herstelrecht en bemiddeling

1. inleiding en duiding - Hilde Geudens, Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg vzw (OSBJ)
2. Werken voor de gemeenschap: welk herstel? - *Tony Peters*, em. Prof. dr. Kuleuven
3. een tewerkstellende organisatie aan het woord
 - Ø *Ellen Frederickx*, stafmedewerker Federatie Onafhankelijke Seniorencare, Wommelgem
 - Ø *Mark Nijs*, kok, Rusthuis De Sterrewijzer, Olen
 - Ø *Hilde Stockman*, coördinator Arnica vzw, Wortel
4. reflecties over de betrokkenheid van de gemeenschap bij het herstel
 - Ø *Nadia Biermans*, herstelconsulente verwoordt de reflecties van de heer *Brice De Ruyver*, criminoloog, beleidsverantwoordelijke kabinet eerste minister en de heer *Pieter Bollen*, adjunct-kabinetschef minister van Justitie
 - Ø *Eric Berx*, raadgever welzijn kabinet Vlaamse minister voor Welzijn, gezondheid en gelijke kansen
 - Ø *Luk De Smet*, directeur-generaal socio-culturele sector van de Gezinsbond
 - Ø *Stef Christiaensen*, vertegenwoordiger van de Vereniging van steden en gemeenten

vragen en bedenkingen vanuit het publiek ...

De bevindingen en interessante discussiepunten zullen worden gebundeld in een verslagboek begin 2003.

Financieel verslag

Ø Inkomsten zichtrekening

	<u>2000</u> <u>BEF</u>	<u>2001</u> <u>BEF</u>	<u>2002</u> <u>EUR</u>
Provincie Vlaams-Brabant + V.G.C.	0	0	7.500
Overschrijving van Spaarboekje	0	0	1.160
Intresten	799	159	
Inschrijvingen seminarie	0	0	1.267
Verkoop eindrapporten	2.450	0	
TOTAAL	3.249	159	9.927

Ø Uitgaven zichtrekening

	<u>2000</u> <u>BEF</u>	<u>2001</u> <u>BEF</u>	<u>2002</u> <u>EUR</u>
Overschrijving naar spaarboekje	0	0	0
Onkosten bankrekening	0	0	0
Betalingen dossiers	189.477	97.640	4.655,55
Huur safe	732	732	36,30
Totaal organisatie seminarie	0	0	1.636,93
Intresten-kosten			11,67
Documentatie en administratie		700	
TOTAAL	190.209	99.772	6.340,45
Nog te betalen lopende dossiers		155.031	5.494,72
Nog te betalen onkosten seminarie			806,28

Ø *Overzicht zichtrekening*

	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
	BEF	BEF	EURO
Saldo vorig jaar	428.727	241.767	3.541,23
IN	3.249	159	9.927,00
UIT	-190.209	99.072	6.340,45
SALDO	241.767	142.854	7.127,78

Opmerking: nog te betalen lopende dossiers = 5.494,72 euro
 nog te betalen onkosten seminarie = 806,28 euro

Ø *Overzicht spaarrekening*

	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>
	BEF	BEF	EURO
SALDO vorig jaar	243.219	249.178	6.328,10
IN (storting van zichtrekening)	0	0	
INTREST	5.959	6.097	148,39
UIT (overschrijving naar zichtrekening)	0	0	1.160
TOTAAL	249.178	255.275	5.316,49

In het totaal beschikt het fonds op 31 december 2002 nog over een tegoed van 12.344,27 euro. Er moet echter rekening mee gehouden worden dat er nog dossiers dienen uitbetaald te worden voor een bedrag van 5.494,72 euro. Er dient ook nog 806,28 euro onkosten voor het seminarie betaald te worden. Het vermoedelijk saldo bedraagt 6.043,37 euro.

Het beheer van het fonds gebeurt volledig autonoom door het Provinciaal vereffeningsfonds. Drie personen zijn gemachtigd om een financiële verrichting te ondertekenen. Om een betaling te verrichten zijn steeds twee handtekeningen vereist. Op die manier wordt een zekere controle ingebouwd.

Voordeel van deze betalingswijze is dat een soepele en snelle uitbetaling mogelijk is. De betaling van de bedragen aan het slachtoffer dient soms zeer vlug te geschieden omwille van afspraken tussen de betrokkenen. Meestal worden de bedragen overgeschreven op het rekeningnummer van het slachtoffer. In sommige dossiers wordt afgesproken dat de jongere persoonlijk aan het slachtoffer een cheque overhandigt ter waarde van het overeengekomen bedrag.

Het beheer gebeurt onder streng toezicht van de dienst Financiën van de provincie. Jaarlijks worden de nodige rechtvaardigingsstukken in verband met het beheer van het fonds door het secretariaat voorgelegd bij de provincieontvanger zodat ook de provincie toezicht uitoefent op het beheer van het fonds.

Lijst bijlagen

1. Criteria toekenning bijdrage van het fonds
2. Overzicht dossiers 2001 en 2002 en het resultaat van de betalingen
3. Overzicht behandelde dossiers vereffeningsfonds 2002

Lijst publicaties en documentatie

STASSART, E., Wetenschappelijke ondersteuning bij de implementatie en ontwikkeling van het provinciaal vereffeningsfonds. Onderzoek naar de optimale werking ervan en grondige evaluatie, K.U.Leuven, maart 1999, 153 blz..

Verslagboek seminarierreeks: Het provinciaal vereffeningsfonds – het experiment voorbij, provincie Vlaams-Brabant, juni 1999, 137.

Het provinciaal vereffeningsfonds, activiteitenrapport, periode 14-10-1997/31-12-1999, goedgekeurd in de begeleidingsgroep op 21 februari 2000.

Het provinciaal vereffeningsfonds, Jaarverslag 2000, goedgekeurd op de vergadering van het begeleidingscomité op 22 januari 2001.

Het provinciaal vereffeningsfonds, Jaarverslag 2001, goedgekeurd op de vergadering van het begeleidingscomité op 28 januari 2002.

INHOUDSTAFEL

	Korte voorstelling	1
	Structuur en werking van het fonds	3
Ø	overzicht werking comité vereffeningsfonds	4
Ø	De begeleidingsgroep	8
	Overzicht behandelde dossiers	10
1.	Aantal dossiers	10
2.	de leeftijd	11
3.	de feiten	12
4.	de motieven	12
	Uitbreiding van de doelgroep van het fonds	14
Ø	Minderjarigen ook na vonnis bij de jeugdrechtbank	14
Ø	Uitbreiding met meerderjarigen?	15
	Discussiemoment	16
	Financieel verslag	19
Ø	Inkomsten zichtrekening	19
Ø	Uitgaven zichtrekening	19
Ø	Overzicht zichtrekening	20
Ø	Overzicht spaarrekening	20
	Lijst bijlagen	21
	Lijst publicaties en documentatie	21